

KURIER Wileński

CZWARTEK, 29 SIERPNIA 1991 R.
nr 168 (11654)

W parlamencie republiki

Fala uznania naszej państwowości

27 sierpnia br. rzecznik prawowy Rady Najwyższej RL A. Ažubalis tradycyjny briefing dla dziennikarzy prasy litewskiej i zagranicznej rozpoczął od najważniejszej przyjemnej informacji: Australia postanowiła nawiązać dyplomatyczne więzi z Litwą, Estonią i Łotwą. Jest to 19 z kolei kraj, który uznał naszą państwowość.

Zresztą o narastającej fali uznania przez świat suwerenności Republiki Litewskiej mówiono również podczas plenarnego posiedzenia parlamentu. Rozpoczęło się ono od informacji przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej W. Landsbergisa o sytuacji na Litwie, zwłaszcza pod kątem jej międzynarodowego statusu, przywrócenia lub nawiązania więzi dyplomatycznych z innymi państwami.

Usuwanie sowieckich struktur na Litwie, tworzenie nowych, własnych, nawiązanie więzi dyplomatycznych ze światem wymaga, niestety, dużych wysiłków naszych organów władzy i administracji państwowej. Jest to żmudna praca na drodze ugruntowania państwowości. Minister bez teki A. Abiszala zwrócił się więc do deputowanych z prośbą o wzięcie czynnego udziału w procesie reformowania różnorodnych dziedzin naszego życia: łączności, transportu, finansów, trybu przekazywania zagarniętych gmachów, przejmowania mienia KPL—KPZR i in. Ponadto A. Abiszala wyraził życzenie, aby deputowani prowadzili bezpośrednią wyjaśniającą pracę wśród

mieszkańców, wyborców, szczególnie ludności Litwy Wschodniej.

J. Beinortas poprosił, aby polska frakcja ustosunkowała się do aktualnych wydarzeń, zapoznając z sytuacją w rejonach wileńskim i soleńzińskim. W tymże dniu deputowany L. Jankiewicz w imieniu swoim, a także S. Pieszkis złożyli oświadczenie. Powedom ku temu stały się, jak powiedział, oskarżenia, że rzekomo oni w swych okęgach wyborczych poparli zamach stanu zorganizowany przez moskiewskich puczystów. Deputowani oświadczyli, że ani na słowach, ani pisemnie nie popierali tej antynarodowej akcji.

Podczas wtorkowego posiedzenia uchwalono przepisy służby ochrony Rady Najwyższej. Postanowiono również zwrócić się do międzyparlamentarnego związku z prośbą o przyjęcie deputowanych RN RL w poczet jego członków.

Rada Najwyższa powziła też uchwałę w sprawie całkowitego wycofania z Litwy sił wojskowych ZSRR. W dokumencie tym żąda się od Związku Radzieckiego, aby w uzgodnionych z Republiką Litewską terminach całkowicie wycofał z naszego terytorium oddziały wszystkich rodzajów wojsk. Dokument zawiera również prośbę do rządów Stanów Zjednoczonych Ameryki, Wielkiej Brytanii i Francji, aby stanowiąco poparli to żądanie, a także prośbę o poparcie do wszystkich państw świata — członków ONZ.

Jadwiga BIELAWSKA

Rozmowa W. Landsbergisa z J. Szaposznikowem

WILNO, 27 sierpnia (ELTA). Kwestie stosunków z sowieckimi wojskami telefonicznie omówili przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Vytautas Landsbergis i nowy minister obrony ZSRR marszałek Jewgienij Szaposznikow. Ten ostatni poinformował, iż wydano rozkaz wycofania z trzech państw bałtyckich wszystkich oddziałów OMON. Przewodniczący parlamentu przypomniał o wcześniejszych propozycjach zwolnienia do domu

młodzieży z Litwy, służącej w sowieckim wojsku w różnych miejscowościach ZSRR. Marszałek zaproponował też propozycję i obiecał, iż nie będzie żadnych przeszkód dla powrotu. Pochodzący z Litwy oficerowie Armii Sowieckiej również będą mogli powrócić do ojczyzny i albo kontynuować tu służbę, albo się zdemobilizować. Minister poinformował, że przysłał swego przedstawiciela w celu omówienia problemów stacjonowania Armii Radzieckiej w Litwie.

Przywrócono stosunki dyplomatyczne z Danią i Norwegią Rząd Polski uznaje niepodległość trzech republik bałtyckich

Wczorajem 26 sierpnia ministrowie spraw zagranicznych Litwy, Łotwy i Estonii A. Saudargas, J. Jurkans i L. Meri przybyli z Reykjaviku do Kopenhagi.

O godzinie 23 ministrów spraw zagranicznych Litwy, Danii, Łotwy i Estonii przyjechała królowa Danii Małgorzata. Spotkanie odbyło się w jej rezydencji — zamku Fredensborg w pobliżu Kopenhagi.

Następnie w MSZ Danii odbyła się ceremonia podpisania wspólnego komunikatu oraz spotkanie z przedstawicielami prasy.

W dokumencie, który podpisali wszyscy czterej ministrowie spraw zagranicznych, potwierdza się wznowienie stosunków dyplomatycznych między Danią a państwami bałtyckimi od 24 sierpnia.

Dania gotowa jest, głosi komunikat, poprzeć Litwę, Łotwę i Estonię wszelkimi środkami, wliczając do tego zakrojoną na wielką skalę pomoc gospodarczą. Dania będzie dokładała starań we Wspólnocie Europejskiej, dążąc do podpisania umów w sprawie stowarzyszenia między EWG i państwami bałtyckimi.

Stworzono już stanowczo warunki dla członkostwa Litwy, Łotwy i Estonii w procesie KBWE, w ONZ i innych organizacjach międzynarodowych, stwierdza się w komunikacie.

Wydział informacji i prasy MSZ

OSLO, (NTB—ELTA). 27 sierpnia minister spraw zagranicznych Norwegii Turvald Stoltenberg oraz ministrowie spraw zagranicznych Litwy, Łotwy i Estonii Algirdas Saudargas, Janis Jurkans, Lenart Meri podpisali dokumenty o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych. Kilka minut po dziesiątej odbyła się konferencja prasowa oraz serdeczne spotkanie z premierem Norwegii panią Gro Harlem Brundtland. W tym czasie czekał już samolot: ministrowie musieli lecieć dalej — do Niemiec.

WARSZAWA, (Kor. ELTA

Algimantas Degutis), 27 sierpnia rozpowszechniono oświadczenie ministra spraw zagranicznych Polski Krzysztofa Skubiszewskiego, określające stosunki z republikami Związku Radzieckiego, Z Federacji Rosyjskiej porozumiano się co do nawiązania stosunków dyplomatycznych i konsularnych. W sprawie stosunków konsularnych z Ukrainą już osiągnięto porozumienie, a nawiązanie stosunków dyplomatycznych jest sprawą przyszłych narad. Polska, głosi oświadczenie, popiera również dążenia narodu białoruskiego i żywi nadzieję na jak najszybsze podpisanie deklaracji w sprawie stosunków wzajemnych.

W oświadczeniu sporo miejsca poświęcono też stosunkom z krajami bałtyckimi. Rząd Polski gotów jest do nawiązania z nimi normalnych stosunków między państwami — głosi oświadczenie. Uchwała rządu polskiego oznacza, iż Polska uznaje państwowość i rządy wszystkich trzech państw bałtyckich z wszelkimi wypływającymi z prawa międzynarodowego konsekwencjami.

Stosunki Polski z Litwą, Łotwą i Estonią tragicznie zerwane zostały przed drugą wojną światową. W 1940 roku rząd Polski nie uznał aneksji tych republik.

Po odrodzeniu niepodległości przez Radę Najwyższą Litwy 11 marca 1990 roku Polska rozwinęła i nadal rozwija stosunki z Litwą w różnych dziedzinach. W wielu swych oświadczeniach Polska popierała dążenia wszystkich trzech republik bałtyckich. W podpisanej 13 czerwca br. w Warszawie przez ministrów spraw zagranicznych Polski i Łotwy deklaracji przyznają i wspierają Polska potwierdziła suwerenność Łotwy i integralność terytorialną.

Z uwagi na wcześniejsze ro-

zmowy Polska gotowa jest do podpisania odpowiedniej deklaracji również z Estonią i Litwą.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Polski rozpowszechniło również komunikat, który głosi: „W najbliższym czasie przedstawiciele Polski udadzą się do Moskwy, Kijowa i krajów bałtyckich w celu przegotowania rozmów z rządami tych krajów, a do państw bałtyckich w sprawie porozumienia się co do otwarcia stałych przedstawicielstw Polski”.

BRUKSELA (Reuter—ELTA) 27 sierpnia. Wspólnota Europejska postanowiła przyznać niepodległość trzech państw bałtyckich po trwałym pół wieku sowieckiej aneksji.

Uchwała ta jednogłośnie przyjęta została przez 12 państw — członków Wspólnoty Europejskiej na posiedzeniu ministrów spraw zagranicznych.

Do Litwy przybył specjalny wysłannik ministra spraw zagranicznych Królestwa Szwecji Wilhelm Rappe. 27 sierpnia wieczorem przewodniczącemu Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Vytautasowi Landsbergisowi wręczył on list króla Szwecji Karola Gustawa, w którym informuje, iż Szwecja formalnie i oficjalnie przyznaje Litwie jako suwerenne i niepodległe państwo. Król przekazał jednocześnie serdeczne pozdrowienia mieszkańcom Litwy.

Vytautas Landsbergis oświadczył, że serce jego przepełnione jest wdzięcznością królowi Szwecji, rządowi, wszystkim mieszkańcom. Przewodniczącemu wyraził nadzieję, iż pełnomocny przedstawiciel Szwecji będzie kontynuować będzie stare tradycje współpracy obu państw. (ELTA)

Odezwa prokuratury

Prokuratura m. Wilna przekazała dla ELTA odezwę, która głosi:

W Związku Sowieckim dokonany został zamach stanu. Osoby, które dokonały puczu, zmierzają do wprowadzenia dyktatury wojskowej nie tylko w Związku Sowieckim, lecz i na Litwie, obalania prawnie wybranego parlamentu i rządu. Prokuratura m. Wilna wspólnie z Głównym Komisarzatem Policji wszczęła śledztwo w celu wykrycia i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osoby,

które popierały puczystów, organizowały i podlegały do przestępczych działań w Wilnie.

Apelemy do mieszkańców stolicy o udzielenie jak najbardziej wyczerpujących i obiektywnych informacji o organizatorach i wykonawcach powyższych przestępstwch działań.

Prosimy pisać do nas na adres: 232600 Wilno, ul. Rinkines 9, Prokuratura m. Wilna albo telefonicznie pod numerem 75-01-79.

Początek roku szkolnego

Jak poinformowała redakcję Ministerstwo Kultury i Oświaty, początek nowego roku szkolnego rozpoczyna się w tym roku w niedzielę (1 września). W tym dniu odbędą się w szkołach uroczyste apele, msze święte w kościołach.

W tym też dniu o godzinie 11 przy Wileńskim Pałacu Uczniów odbędzie się Msza św. dla pedagogów, uczniów i ich rodziców.

ców Wileńskiej Szkoły Średniej im. Wł. Syromkili. Podczas uroczystości wyświecony zostanie sztandar szkoły.

Natomiast Wileńska Szkoła Średnia im. Adama Mickiewicza zbiera się na wspólną modlitwę z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego w kościele Świętego Ducha (Podominkimskim) w poniedziałek o godzinie 10.30. Inf. wł.

Palców nie maczaliśmy

ROZMOWA Z NACZELNIKIEM REJONU SOLEŃZIŃSKIEGO
MARIANEM SIMONOWICZEM

— W niektórych środkach masowego przekazu RL, w toku oficjalnych konferencji prasowych w sposób bezpośredni czy pośredni lansuje się zdanie, że podczas zamachu stanu w Związku Radzieckim nie najlepiej spisali się władze waszego rejonu, poszczególne osoby na stanowiskach kierowniczych w Radzie Samorządu rejonowego oraz zarządzie, którym pan kieruje. Co można powiedzieć w związku z tymi ciężkimi oskarżeniami?

— Z całą odpowiedzialnością stwierdzam, że wszystkie struktury administracji rejonowej, aparat zarządczy, jego wydziały i służby, instytucje i organizacje szczebla i podpo-

rządkowania rejonowego w dniach przewrotu działały jak zwykle, w normalnym trybie, kierując się ustawami RL, uchwałami i rozporządzeniami najwyższych władz Litwy, obowiązującymi dziś przepisami prawnymi. To samo można powiedzieć o gospodarstwach rolnych, zakładach budowlanych, przemysłowych.

— Ale mówi się i o tym, że nawet powołano rejonowy sztab, który jakoby przejął pełnię władz w rejonie oświadcza-
jąc przy tym, że popiera przedsięwzięcia antykonstytucyjne, tak zwanego państwowego komitetu stanu wyjątkowego w ZSRR, że sztab będzie spełniać jego decyzje i rozporządzenia.

zenia.

— Niestety, przekonałami się, iż różnego rodzaju informacji nie odpowiadających rzeczywistości, a raczej głośniwie jej zniekształcających, nie brakuje. Powiedziemy, nawet w Państwowej Komisji ds. Litwy Wschodniej, jak można wywnioskować z depeszy jej kierownictwa, mówi się o utworzeniu tego sztabu jako o fakcie dokonanym, jak też o konieczności pilnego poinformowania wspomnianej komisji o składzie personalnym sztabu, jego powołaniach, we współdziałaniu ze strukturami okupacyjnymi wojsk sowieckich. Raz jeszcze: o ile mi wiadomo, żadnego sztabu w dniach kolejnych prób na demokrację w rejonie nie było, więc siłą rzeczy (Dokończenie na str. 2)

Ustawa Republiki Litewskiej O OŚWIACENIU

(Dokończenie. Początek w numerze poprzednim)

Artkuł 27. Początek roku szkolnego.
Rok szkolny w średnich szkołach ogólnokształcących rozpoczyna się 1 września.

Artkuł 28. Zasady działalności placówek oświaty.
Państwowe placówki oświaty kierują się w swej pracy przepisami działalności instytucji, zatwierdzonymi przez ich organy samorządowe, które nie powinny kolidować z tą i innymi ustawami Republiki Litewskiej oraz ogólnymi przepisami działalności instytucji oświaty odpowiedniego typu.

Przepisy działalności niepaństwowych placówek oświaty uzgadniają się w trybie ustalonym przez Ministerstwo Kultury i Oświaty oraz rejestruje się w samorządach.

Artkuł 29. Dokumenty o ukończeniu placówki oświaty

Osobom, które ukończyły podstawowe instytucje oświaty albo poszczególnie ich sekcje, wydaje się stosowny dokument ustalony przez Ministerstwo Kultury i Oświaty, stwierdzający zdobycie przez nie wykształcenia. Osobom, które ukończyły niepaństwowe instytucje oświaty, analogiczny dokument jest wydawany, jeżeli wykształcenie, jakie dają te instytucje, odpowiada standardowi państwowemu. Dokumenty o ukończeniu szkół (świadectwa dojrzałości, dyplomy i in.) wydaje się w trybie ustalonym przez Ministerstwo Kultury i Oświaty.

Artkuł 30. Nadzór nad działalnością pedagogiczną instytucji oświaty

Ministerstwo Kultury i Oświaty wspólnie z wydziałami oświaty odpowiednich samorządów wyższego szczebla nadzorują działalność pedagogiczną i nauczanie przedmiotów ogólnokształcących wszystkich placówek oświaty.

Nadzorować pracę pedagoga mają prawo tylko komisje atestacyjne, państwowe inspekcje szkół oraz osoby przewidziane w przepisach o instytucji oświaty. Inne osoby mogą obserwować pracę pedagoga tylko po uzyskaniu jego zgody.

Artkuł 31. Kompetencje Ministerstwa Kultury i Oświaty w dziedzinie oświaty

Ministerstwo Kultury i Oświaty Republiki Litewskiej:
1) zakłada, reorganizuje lub likwiduje podległe mu placówki oświaty, mianuje i zwalnia ich kierowników;

2) aprobuje zakładanie i reorganizację niepodległych mu państwowych i niepaństwowych instytucji oświaty;

3) może wstrzymać działalność niepaństwowych instytucji oświaty, jeżeli jest ona sprzeczna z ustawami;

4) zatwierdza ogólne przepisy działalności państwowych i niepaństwowych instytucji oświaty przydzielonych do sfery jego regulowania;

5) składa Ministerstwu Sprawiedliwości wnioski w sprawie rejestracji statutu organizacji dziecięcych i młodzieżowych;

6) zatwierdza ogólną treść nauczania (plany, programy nauczania, podręczniki) państwowym placówkom oświaty;

7) organizuje przygotowanie, produkcję i wydawnictwo planów, programów nauczania, podręczników, różnych pomocy nauczania i literatury;

8) ustala standard państwowego wykształcenia ogólnego różnych szczebli nauczania;

9) pisemnie aprobuje zgłaszane przez samorządy kandydatury na kierowników ich wydziałów kultury i oświaty oraz podległych im placówek oświaty. Kierownicy ci mogą być

zwolnieni z inicjatywy ministerstwa lub samorządu, po uzgodnieniu z Ministerstwem Kultury i Oświaty;

10) dba o przygotowanie pracowników oświaty, doskonalenie ich kwalifikacji oraz przekwalifikowanie, organizuje systematyczną atestację pedagogów;

11) aprobuje pod względem funkcjonalności pedagogicznej zamówione przez siebie projekty architektoniczne przewidzianych do budowy państwowych placówek oświatowych;

12) nostryfikuje dokumenty (świadectwa, dyplomy), potwierdzające zdobycie za granicą wykształcenia średnie lub wyższe.

Artkuł 32. Kompetencje innych ministerstw, departamentów w dziedzinie oświaty

Inne ministerstwa, departamenty Republiki Litewskiej:

1) po uzgodnieniu z Ministerstwem Kultury i Oświaty zakłada, reorganizują i likwidują podległe im placówki oświaty, mianuje i zwalnia ich kierowników;

2) aprobuje zakładanie i reorganizację niepodległych mu państwowych i niepaństwowych instytucji oświaty;

3) może wstrzymać działalność niepaństwowych instytucji oświaty, jeżeli jest ona sprzeczna z ustawami;

4) zatwierdza ogólne przepisy działalności państwowych i niepaństwowych instytucji oświaty przydzielonych do sfery jego regulowania;

5) składa Ministerstwu Sprawiedliwości wnioski w sprawie rejestracji statutu organizacji dziecięcych i młodzieżowych;

6) zatwierdza ogólną treść nauczania (plany, programy nauczania, podręczniki) państwowym placówkom oświaty;

7) organizuje przygotowanie, produkcję i wydawnictwo planów, programów nauczania, podręczników, różnych pomocy nauczania i literatury;

8) ustala standard państwowego wykształcenia ogólnego różnych szczebli nauczania;

9) pisemnie aprobuje zgłaszane przez samorządy kandydatury na kierowników ich wydziałów kultury i oświaty oraz podległych im placówek oświaty. Kierownicy ci mogą być

zwolnieni z inicjatywy ministerstwa lub samorządu, po uzgodnieniu z Ministerstwem Kultury i Oświaty;

10) dba o przygotowanie pracowników oświaty, doskonalenie ich kwalifikacji oraz przekwalifikowanie, organizuje systematyczną atestację pedagogów;

11) aprobuje pod względem funkcjonalności pedagogicznej zamówione przez siebie projekty architektoniczne przewidzianych do budowy państwowych placówek oświatowych;

12) nostryfikuje dokumenty (świadectwa, dyplomy), potwierdzające zdobycie za granicą wykształcenia średnie lub wyższe.

Artkuł 33. Kompetencje samorządów w dziedzinie oświaty

Samorządy:

1) za zgodą Ministerstwa

zwrócenia 1991 r.

3. Zlecie Ministerstwa Kultury i Oświaty:

1) opracować założenia ogólne działalności placówek wychowania przedszkolnego i szkół odpowiedniego typu do 15 lipca 1991 r.;

2) opracować i zatwierdzić założenia atestacji pedagogów oraz państwowej inspekcji szkół do 15 sierpnia 1991 r.

Wiceprzewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej

B. KUZYMAKAS

Wilno, 25 czerwca 1991 r.

Kultury i Oświaty zakładają, reorganizują i likwidują podległe placówki oświatowe;

2) za zgodą Ministerstwa Kultury i Oświaty rejestrują niepaństwowe instytucje oświatowe oraz założenia ich działalności. Po uzgodnieniu z ministerstwem mogą powstrzymać działalność tych instytucji, o ile jest ona sprzeczna z prawem;

3) zapewniają materialno-techniczne warunki działalności podległych im placówek oświatowych;

4) za aprobatą Ministerstwa Kultury i Oświaty mianują i zwalniają kierowników wydziałów samorządów ds. kultury i oświaty oraz podległych im instytucji oświatowych;

5) organizują bezpłatne dożycie do szkół i z powrotem uczniów wiejskich szkół ogólnokształcących, zamieszkałych daleko od szkół;

6) kontrolują, czy wszystkie dzieci w wieku do lat 16, zamieszkałe na terytorium samorządu uczą się w szkole ogólnokształcącej lub innego typu.

Artkuł 34. Rada Oświaty Litwy

Rada Oświaty Litwy jest instytucją pełniącą rolę eksperta naukowego i doradcy w rozstrzyganiu strategicznych kwestii krzewienia oświaty w republice.

Rada tworzona jest i działa według regulaminu, zatwierdzonego przez rząd Republiki Litewskiej.

Artkuł 35. Samorząd państwowych placówek oświatowych

Organy samorządowe państwowych placówek oświatowych (rada szkoły, rada pedagogiczna, komitet rodzicielski i in.):

1) operując się na założenia ogólne placówek oświatowych odpowiedniego typu (szczebla) zatwierdzają regulamin działalności placówki;

2) ustalają podstawowe perspektywy działalności finansowo-gospodarczej placówki oświatowej;

3) kontrolują działalność finansowo-materialną placówki oświatowej.

Organy samorządowe zgodnie z kompetencjami mają prawo do uzyskania od administracji informacji o działalności placówki oświatowej.

Kompetencje organów samorządu państwowych placówek oświatowych określa się w ogólnych założeniach działalności placówek oświatowych odpowiedniego typu (szczebla).

Artkuł 36. Finansowanie placówek oświatowych

Podstawowymi źródłami finansowania państwowych placówek oświatowych są budżety samorządów oraz budżet państwowy Republiki Litewskiej.

Finansowanie państwowe zapewnia normalne warunki działalności tych instytucji. Innymi źródłami ich finansowania są Litewski Fundusz Oświaty, miejskie i rejonowe fundusze oświatowe oraz środki niebudowlane placówek oświatowych.

Niepaństwowe placówki oświatowe utrzymują założyciele. Dla niepaństwowych instytucji, które zapewniają odpowiedni do państwowego standardu wykształcenia, mogą być wyznaczone asygnacje budżetowe w ustalonym przez rząd trybie.

Artkuł 37. Fundusze oświatowe

Źródłami Litewskiego Funduszu Oświaty oraz założenia ogólne miejskich (rejonowych) funduszy oświatowych zatwierdza rząd Republiki Litewskiej.

IV. KONTAKTY MIĘDZYPANSTWOWE

Artkuł 38. Prawo mieszkańców Litwy do nauki i litewskie instytucje oświatowe za granicą

Mieszkańcy Litwy mają prawo do nauki za granicą. Prawo to realizowane jest z inicjatywą prywatną bądź poprzez umowy międzypanstwowe.

Litewskie placówki państwowe są zadaną wyznaczoną, a organ udziału ma się pomocy finansowo-materialnej w trybie ustalonym przez umowy międzypanstwowe.

Artkuł 39. Działalność pedagogiczna obywateli i osób bez obywatelstwa oraz nauka w Republice Litewskiej

Obywateli i osoby bez obywatelstwa mają prawo do pracy pedagogicznej i nauki w Republice Litewskiej. Warunki ich nauki i pracy w placówkach oświatowych Litwy określa odpowiednia akty normalatywne Republiki Litewskiej oraz umowy międzypanstwowe.

Artkuł 40. Umowy międzypanstwowe

O ile umowa międzypanstwowa, w której uczestniczy Republika Litewska, ustala inne przepisy niż przewidziane zostały w niniejszej Ustawie, stosowane są przepisy przewidziane w umowie międzypanstwowej.

Wiceprzewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej

B. KUZYMAKAS

Wilno, 25 czerwca 1991 r.

UCHWAŁA RADY NAJWYŻSZEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ O WEJŚCIU W ŻYCIE USTAWY REPUBLIKI LITEWSKIEJ O OŚWIACENIU

Rada Najwyższa Republiki Litewskiej postanawia:

1. Ustalić, że ustawa Republiki Litewskiej o oświacie wchodzi w życie 1 lipca 1991 r.

2. Zlecić rządowi Republiki Litewskiej:

1) ustalić tryb wypłat kompensacyjnych za wychowywanie dzieci w domu od 15 sierpnia 1991 r.;

2) zatwierdzić założenia ogólne trybu zakładania, reorganizacji i likwidacji placówek oświatowych do 31 lipca 1991 r.;

3) zatwierdzić tryb udzielania pomocy materialnej uczniom oraz zachęty materialnej pedagogom do 1 września 1991 r.;

4) zatwierdzić założenia ogólne Litewskiego Funduszu Oświaty oraz miejskich (rejonowych) funduszy oświaty do 1 września 1991 r.

W poniedziałek z rana byłem w Samorządzie rejonu wileńskiego na spotkaniu i ciekawej rozmowie z przedstawicielami Ministerstwa. Przekształcał Własnościowych RP, specjalistami Centrum Prywatyzacji. Byłem z moją zastępczynią do spraw ekonomicznych Jadwigą Prowlocką. Zresztą wasza gazeta zamieściła informację o tym spotkaniu, o doświadczeniach i o tym, co nam wszystkim też może być przydatne. Czyli w ten sposób można raz jeszcze stwierdzić, że zajmowaliśmy się zwykłymi codziennymi sprawami, a nie tworzeniem nielegalnego sztalni pałców w tej brudnej grze.

W dnach puzi najwyższe władze RL podjęły szereg uchwał, w tym o odpowiedzialności osób urzędowych, obywateli i innych mieszkańców republiki za udział w przewrocie lub poparcie tak zwanego komitetu stanu wyjątkowego, współdziałania z wojskami okupacyjnymi, łapanie ustaw Litwy. W myśl tych decyzji wydano sankcje aresztowania Cz.

Wysokiego i A. Monkiewicza — przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego Rady Samorządu waszego rejonu.

Co tu można powiedzieć? Wiem tylko, że dotychczas ani pierwszego ani drugiego nie odnaleziono. Sądzę jednak, że obarczać jednakową winą cały szlak Rady, a nawet jej prezydium byłoby sprawą niezbyt poważną. Co innego — w odzieży prezydium Rady.

Obojętne faktycznie została zawieszona działalność nie tylko prezydium, ale i całej Rady rejonowej. Jak wiadomo, Rada Najwyższa RL 22 sierpnia br. podjęła uchwałę o antykonstytucyjnej działalności prezydium i Solencznego Samorządu rejonowego, a w oparciu na te uchwały rząd republiki mianował Arunasa Eigirdasa pełnomocnym przedstawicielem, zlecając mu kierowanie strukturami zarządzania rejonu.

Znamy go jako działacza z Państwowego Komisji ds. Litwy Wschodniej, orientuje się dobrze w naszych problemach. Jesteśmy do dyspozycji pełnomocnika rządu. Uważam, że rzeczowa współpraca wszystkich struktur zarządzania, położenie kresu pewnej konfrontacji władz doprowadzi do rozwiązania rzeczywistej istoty dla mieszkańców rejonu spraw.

Powodzenia życzyć w tych zamiarach. Rozmawiał Michał LAWRYNIEC

P.S. Po powyższej rozmowie skontaktowałem się z prokuratorem rejonu sołecznikiem W. Wasilowem, by wyjaśnić pewne szczegóły:

1) Działalność niektórych osób z prezydium Rady Samorządu rejonowego, jak również poszczególnych pracowników rejonowego w dniach zamachu, koliduje z lojalnością wobec ustaw RL, w związku z tym wszczęto sprawę karną. Dopiero w toku śledztwa zostanie ustalony faktyczny udział i wina każdej osoby w łamaniu ustaw Litwy, współpracę z wojskami sowieckimi, jak też działalność w ogniwach i strukturach kolaborantów. Co się tyczy sztabu, a nawet kwestii jego utworzenia czy tylko cyrkulujących na ten temat plotek i domysłów —

OD REDAKCJI. W związku ze znanymi wydarzeniami w ZSRR, działalnością poszczególnych samorządów terenowych i ich kierowników w tych tragicznych dniach i decyzjach wileńskich władz RL o zawieszeniu funkcjonowania prezydium Rad Samorządów rejonowych w łamaniu ustaw Litwy, współpracę z wojskami sowieckimi, jak też działalność w ogniwach i strukturach kolaborantów. Co się tyczy sztabu, a nawet kwestii jego utworzenia czy tylko cyrkulujących na ten temat plotek i domysłów —

nie dotyczy też to posunęło władz rejonu wileńskiego. Nie, nie dotyczy. Prezydium Rady i zarząd rejonu normalnie pełnią swe funkcje.

Pałców nie maczaliśmy

(Dokończenie ze str. 1)

czy żaden pracownik aparatu zarządzania nie działał w jego składzie.

— Pozwól przypomnieć stare przysłowie o dymie i ogniu. Faktem pozostaje, że w ciągu dwóch dni gmach „Domu Rad”, jak od lat znany jest siedziba władz rejonowych, „upiekł” czerwony sztab jako symbol państwowy ZSRR, jako deklaracja aprobaty i poparcia zamachu, stanu wyjątkowego, komitetu spiskowców.

— Trzeba pamiętać, że w tym samym gmachu dotychczas była również siedziba rejonowego komitetu KP Litwy, a sekretarz komitetu Cz. Wysocki był jednocześnie przewodniczącym Rady Samorządu rejonu. To właśnie on „jednogłośnie” zdecydował o tym nieodpowiedzialnym kroku, mimo protestów prokuratora na rejon sołeczniki W. Wasilowa, czy poszczególnych pracowników administracji.

A postawa naczelnika rejonu?

— Akurat w tych godzinach,

2 poerty RELAKCYJNEJ

Zapraszamy do dyskusji

Czy to jest korzystne dla Polski?

Srodki masowego przekazu podały do wiadomości, że do Polski codziennie przybywa około miliona osób z innych krajów, przeważnie ze Wschodu. Polacy, co prawda, nie są tym faktem zbyt zachwyceni, jednak nie rzucą obraźliwych obelg pod adresem tak licznych „turystów”, jak to miało i nadal ma miejsce u nas. Jak często daje się słyszeć słowa przekleństwa pod adresem Polaków odwieżdżających Litwę i zrzucające na nich winy za trudności rynkowe. Dziwne, nieprawda? Bo z kolei masowy wyjazd do Polski uważane są za rzecz zupełnie normalną. Inflacyjny rubel jest wywożony do Polski, sprzedawany, a za niego co obrotliwsi, „turyści”, skupują walutę wymienialną, którą po powrocie sprzedają po bajkowych cenach. Jak szacują specjaliści w ostatnim okresie z Polski wywieziono 1,5 mld dolarów.

Można się zgodzić z twierdzeniem, że do Polski wjeżdżają sporo towarów, ale przeciw z Polski również wiele towarów się przywozi. A więc, następuje swoista wymiana towarów, nieoficjalny import-eksport. Pytanie, czy to jest korzystne dla Polski? Otóż taka sytuacja na dłuższą metę doprowadzi kraj do ogromnych trudności gospodarczych i do stopniowego kurczenia się zapasów walutowych.

Niewątpliwym w tym wypadku skutkiem będzie mniejszy zakup urządzeń, technologii, paliwa itd. Spójrzmy na kraje EWG, które prowadzą wyważoną politykę celną, tym samym bronią swój rynek, stosując twarde restrykcje importowe. Niestety, Polska jakim krajem nie jest. Polskę od tego, czy się on rozpada i rozpadnie, do takiej sytuacji przecież nie dopuszczają inne kraje postkomunistyczne.

Chciałbym zwrócić uwagę jeszcze na zasadniczy przedmiot przewozu do Polski — wódkę. Jak podaje polska prasa, niezliczona ilość butelek wódki przywożą osoby prywatne, kooperatywy i robią na tym kokosowe interesy, a finalnie tego są zazwyczaj dolary. Po polotnie szwedzkiej mamy pod wodzą, który niewątpliwie prowadzi do ruiny i degradacji polskiego społeczeństwa.

Tak skrótowno widzą mi się te problemy, z którymi obecnie boryka się Polska. Może będą chętni zabrać głos w dyskusji na powyższy temat, uprzejmie zapraszam.

Leon SIWICKI

Czas spłacania długów

Pod listem podpisali się prawie wszyscy dostawcy mleka z podwileńskiego osiedla Wojdatch.

„Trzymamy krowy, sprzedajemy mleko państwu. Dotychczas Wileński Sowchoz-Technikum (aktualnie z cenzurem wyższej szkoły rolniczej — N.N.) nie pobierał od nas opłaty ani za to, że wypasaliśmy bydło na jego pastwiskach, ani za korzystanie z łąk — piszą nasi Czytelnicy. — A teraz placimy po rublu dziennie. Ci zaś, którzy nie pracują w sowchozie (byłymi) placą nawet po dwa. Na podstawie jakiej ustawy i jakiego rozporządzenia? Gdyby pastwisko było jeszcze normalne. A jest wypalone od słońca, trawy mało. Placić nie ma z czego, wielu spośród nas jest emerytami, inwalidami”.

Autorzy zapraszali usilnie, aby przedstawiciel redakcji był wcześniej rano — o godzinie 7.30 w zlewni mleka w Wojdach i spotkał się z ludźmi, porozmawiał i pomógł. Spotkanie takie się odbyło.

Pastwisko więc położone niedaleko zlewni, tu obok wsi, dogodne, nie trzeba krow pędzić daleko. Ale pastwisko już pośliznęło, karmy mało. Właściciele bydła, którzy gremialnie przybyli do zlewni z koniami wypienionymi świeżym mlekiem, zaczęli beśtać kierownictwo gospodarstwa, które utrudnia życie, wprowadza nowe porządki.

Kazys Bagdonas i Walenty Bujel całe życie przepracowali tu na wsi. Jeden jako stolarz, drugi — kierownik. Przeszli na emeryturę, przecież nie będą siedzieli w domu. Trzymają krowy, sprzedają mleko. Ale to staje się coraz bardziej kosztowne. Np. skosić trawę na pasze kossie nie można, bo sil, brakuje. Zamówiono kosiarzkę. Mechanizator zażądał 30 rubli. Placę za siano. Kupują w sklepach chleb, dokarmiają krowiny. Inaczej nie dadzą mleka. A chleb jest drogi, ale i mieszkanki paszowe też kosztują. Do tego zniknęły...

Np. dzieci Zofii Gudalewicz są inwalidami. Mleko stanowi tu podstawę budżetu domowego. Tymczasem zaczęto żądać opłat za pastwisko.

Nastuhalęm się różnych rzeczy. Można jednak zrozumieć sytuację ludzi. Większość spośród 37 dostawców mleka stanowią emeryci. Nieką ich choroby, wyczerpują się siły,

a i emerytury pobierają nieco ponad 200 rubli miesięcznie, wydatki natomiast rosną. Jak więc żyć? Czy warto trzymać krowy? A bez nich też nie da się obejść.

Sytuacja Wiktorii Stackiewicz, kierowniczki zlewni, nie jest lepsza. Mąż jako ślusarz hydrauliczny pobiera za ledwie 300 rubli miesięcznie. Jej zarobki też są niskie. Wychowują troje dzieci, więc krowa — to karmielniczka rodziny. Oto niedawno zapłacili 150 rubli za siano. Prócz siana, potrzebne są jeszcze inne pasze, ale gdzie je wziąć?

ŚLADAMI LISTU

Wies, znajduje się obecnie na przedmieściu. Przeszło odchodzi. Minęły czasy, gdy kolchoźników lub robotników sowchozu za butelkę wódki zaorywało do dalekiej przyszoładowa, zaplatywano było bezpłatnie w pasze. Życie nagłe zdrożało, problemy też się zaostrzyły. Trudności obiektywne, więcej, a co dopiero jeżeli człowiek w podeszłym wieku.

Jeszcze niedawno zlewnia w Wojdach miała 50 dostawców, teraz — 37. Przedmiot kierownika samochodów — cysterny Marian Butryn, obsługujący 10 zlewni, odwoził do Niemenczyńskiego Zakładu Mleczarskiego po 7 ton mleka, obecnie o tonie mniej. Małe produkcje i sprzedaż mleka w całym rejonie wileńskim. Głównie jest to skutek trudności, jakie dziś przeżywa wsi.

A przecież zakładanie pastwisk, ich pielęgnacja pochłania sporo pieniędzy. Melio-

rację opłacało państwo, a ponieważ państwo to my, więc są równie z naszej kieszeni. Tylko nikt tego po prostu nie dostrzegł. Teraz natomiast płacić musi każdy z osobna. Placi też gospodarstwo — Wileńska Wyższa Szkoła Rolnicza.

— Nie z dobrego życia pobieramy pieniądze za pastwiska — mówi dyrektor uczelni Alina Komar. — Nie jest tajemnicą, że wielokrotnie podskoczyły ceny za sprzęt techniczny, nawozy, materiały. Okłada się nas podatkami. Kasa pustosz. Aż mi się pokryły wydatki na utrzymanie pastwisk? Stąd i uchwała rady zespołu pracowniczego z 24 kwietnia 1991 roku, na której mocy zaczęto ściągać opłatę za pastwiska. Jak na razie jest to jedyna wykładnia.

— Nie ma obecnie w rejonie gospodarstwa, w którym by nie pobierano opłaty za pastwiska — powiedział kierownik rejonowego wydziału rolnego Ryszard Stanisław. — Rozwiązali się nowe stosunki gospodarcze i nikt z nas nie podzielił się przed nimi. Ludzie powinni to rozumieć.

Czy wiadomo o tym w Wojdach? Podczas spotkania wszyscy odpowiadali na to pytanie raczej negatywnie, bo ani administrator, ani władze lokalne nie spotkały się z właścicielami bydła, nie wyjaśniali zaistniałej sytuacji. Dlatego więc decyzja podjęta przez radę zespołu pracowniczego wywołała tak wielkie oburzenie wśród właścicieli bydła.

Nikolaj NIEZAMOW, kor. „K. W.”

Podziękowanie

Można zaufać Jej sercu

Chciałyśmy za pośrednictwem „Kuriera Wileńskiego” złożyć wyrazy wdzięczności lekarce i działu kardiologii Republikańskiej Kliniki Czerwony Krzyż pani Felicii Girkó.

Miałymy nieszczęście, trafić do szpitala, ale szczęściem w tym nieszczęściu było to, że opiekowała się nami pani Felicia Girkó. Nie tylko leki pomogły nam przezwyciężyć chorobę, ważniejszą rolę odegrały w tym opiekuńcze ręce, otwar-

te serce i dobre słowa naszej lekarki. Chcemy Pani Doktor życzyć zdrowia, pomyślności w życiu osobistym i zachowania tej niezwykłej cechy — miłości bliźniego, potrzebującej pomocy. Pacjenci Felicii Girkó mogą zaufać jej sercu i jej ręką. Stołotne dzięki za opiekę i leczenie składają byle pacjenci.

Irena SZPILEWSKA,
Maria JURGIŁAN,
Janina KARDIS

„Szczelać” pod wileńskim Żelaznym Mostem

Kto się strzelać jeszcze nie nauczył (a ma pilną po temu potrzebę) z pewnością taką szkołę w Wilnie znajdzie. Reklamuje ona siebie (w myśli szeroko organizowanej przed paroma jeszcze laty akcji pod hasłem „Internacjonalizm”) w trzech językach: po rosyjsku, po litewsku i po polsku. Na odciśnięciu między wileńskim Mostem

Żelaznym a Ostrą Bramą widnieją zachęcający napis: TIR (po rosyjsku), TIRAS (po litewsku) i SZCELNICA (niby po polsku).

SZCELNICE (od słowa „szczec”) proponujemy zamienić SZCZĘKAŁNICA (bliższe to szczęku broni). W razie gdyby jednak i tu wkraśli się błąd (w literce „E” można łatwo

zgubić ogonek — SZCZĘKAŁNICA (od słowa „szczekać”, „ujadać”), trzeba wówczas cały napis przerobić na: STRZELNICA (od słowa „strzelać”).

Jeżeli więc pod wileńskim Mostem Żelaznym nie mamy ochoty szcz., c. albo szczekać, a tylko „strzelać” — widzimy od środka STRZELNICY.

Awiada ROLSKA

Bezdroża służby zdrowia

Bogactwo i nędza podziatu

Starostwo Naujogi Wilnia. Mamy tu aż dwie przychodnie i dwie stacje pogotowia ratunkowego. Przychodnia miejska nr 11 mieści się w nowej okazałej 4-kondygnacyjnej przybudówce do gmachu konsultacji dziecięcej, zaś przychodnia wiejska nr 11 — w gmachu przychodni i grygajki (cztery etaty) rozlokowała się na miejscu byłego działu stomatologicznego przychodni rejon. wileńskiego (skrzyżowanie ulic Szaurens i 1-go Maja). A teraz o pogotowiu. Mammy w Nowej Wilejce podstację pogotowia ratunkowego mieszczącą się naprzeciw przychodni nr 11 i centralną wiejską stację, która rozlokowana jest w podwórku plebanii tuż za kościołem, a więc raczej na odludziu. W promieniu kilku kilometrów od tej stacji nie ma żadnej placówki medycznej — ani laboratorium, ani rentgenu...

A więc, Nowa Wilejka nie może narzekać na brak przychodni i stacji pogotowia ratunkowego, ma tego nawet w nadmiarze. Nie ma natomiast własnego szpitala. Ołbrzymia Klinika Psychiatryczna obsługuje, jak wiemy, tylko pacjentów cierpiących na choroby nerwowe. Nie najlepiej też ma się sytuacja z aptekami. Co z tego, że są aż dwie, jeżeli żadna z nich nie jest czynna w niedzielę. I teraz wyobraźmy sobie taką sytuację. Mieszkaniec Nowej Wilejki ma wczoraj lub w leży w sobotę w łóżku i nagle ma jakiś niegroźny wypadek lub zapadł na chorobę, która nie wymaga natychmiastowej hospitalizacji w Wilnie, ale potrzebuje pomocy lekarskiej i leków. Co ma począć pacjent? Żadna z aptek nie czynna, stacja pogotowia rejonu wileńskiego obsługuje tylko mieszkańców wsi, a podstacja przychodni nr 11 jest raczej punktem noclegowym dla personelu, bo nie jest przystosowana do przyjęcia chorych.

Wróćmy jeszcze do przychodni obsługującej mieszkańców gmin wiejskiej i grygajki, która nie może zadowolonych wymagań swoich pacjentów. Przyjmuje się ich tu tylko 5 dni w tygodniu w ciągu 4-5 godzin, w pozostałym czasie do nowych gmach jest jak w marzy. Zresztą nie może normalnie funkcjonować, gdyż nie ma ani laboratorium, ani rentgenu. Zaś nowoczesna przychodnia nr 11 nie ma własnej apteki i pacjent musi daleko po okolicy recepty aż do „Auszry”.

W sumie dwie przychodnie i dwie stacje pogotowia w Nowej Wilejce częściowo się dublują, częściowo nie spełniają swoich funkcji. Administracja przychodni nr 11 i starostwo zdają sobie sprawę z absurdu takiej sytuacji. Przychodnia nr 11 zgadza się przyjąć pod swoje skrzydło wiejską przychodnię wraz z jej czterema pracownikami i obsługiwaną ludnością. Są też plany połączenia obu stacji pogotowia i stworzenia dla nich niezłego zaplecza. Ale na razie nie z tego, bo władze rejonu wileńskiego nie chcą słyszeć o takim połączeniu. Owszem, zgadzają się przekazać swoich pacjentów, ale nie poza tym. Ani transportu, ani limitu paliwowego, ani etatów, ani budynków, które po ewentualnym połączeniu stałyby bezużyteczne.

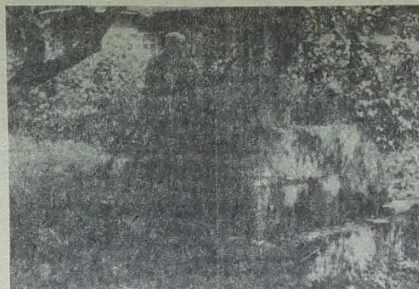
Centralna przychodnia rejonu wileńskiego kilka swoich starych budynków sprzedaje osobom prywatnym albo spółdzielniom. A przecież w interesie pacjentów byłaby raczej jakaś wymiana. Chciałby wiedzieć, czy rzeczywiście można by było nalezywać zaadbać o potrzeby miejscowej ludności, potrzebne są jakieś zmiany administracyjno-terytorialne?

Waldas BANAITIS,
lekarz-merolog

Polegli w 1918-20

Na Białorusi, w miejscowości Kucewicz w rejonie oszmiańskim, 12 km od Oszmiany, koło jednego z domów znajdują się resztki pomnika polskich oficerów i żołnierzy poległych w latach 1918-20.

Dotychczas nie udało się ustalić historii jego wzniesienia, powodów, dla jakich właśnie w tym miejscu się znalazł, jaki był na nim napis itd. Jeżeli nasi Czytelnicy cokolwiek wiedzą na ten temat, prosimy o napisanie do redakcji, ew. o kontakt telefoniczny (61-38-34). Dziękujemy. Fot. W. Pacyno

Nasi goście

Słyszeć — niesłyszalne

Pan Edmund bierze słuchawkę telefoniczną i wykręca potrzebny numer. Po chwili słyszy głos. Nie byłoby w tym nic nadzwyczajnego — zwykła rzecz — gdyby nie fakt, iż we wczesnym dzieciństwie stracił słuch — jest głuchoniemy. Natomiast, z tego aparatu może rozmawiać ze swoimi znajomymi. Na pewno nie słyszy cyferek z niedowierzaniem kręci głową, zresztą zupełnie słusznie, gdyż zapomniał nadmienić kilka szczegółów, a mianowicie, iż jest to nietypowy aparat telefoniczny i że pan Edmund mieszka w stolicy Szwecji — Sztokholmie.

Od tego to właśnie dla nas cudu, a dla niego rzeczy zwyczajnej, rozpoczęliśmy rozmowę podczas pobytu gościa w naszym grzeczku.

Głuchoniemy w Szwecji — mówi pan Edmund Hurynowicz — są za zapewne w lepszej sytuacji, niż na Litwie. Takich aparatów, o którym mówiliśmy na wstępie, nie ma nam tutaj. W związku z tym, a nie z powodu sprawy bardzo dla nas aktualnej. Wrócić więc do tego jeszcze na chwilę. W swoim mieszkaniu mam specjalne sygnały świetlne — jeżeli zapała się żarówka, oznacza to telefon, jeżeli zmienia się tzn. mruka szybko światło — to dzwonek u drzwi wejściowych. Oczywiście słuchawka telefoniczna jest wzmocniona kilkanaście razy. A oprócz tego jest to telefon tekstowy. To znaczy jeżeli ktoś dzwoni do mnie, cała rozmowa jest zapisana na specjalnej maszynie przypominającej komputer. Jeżeli muszę zadzwonić do pracy, mój sygnał zostaje przekazany na centralę, gdzie jest specjalny kanał dla głuchoniemych, a ta z kolei nadaje tekst do pracy, o ile tam nie ma takiego kanału. Słowem, jeżeli się mieszka w Sztokholmie, to problemów nie ma. Należę do Związku Głuchych, który jako zasadnicze swe zadanie stawia sprawę polepszenia sytuacji ludzi, którzy utracili słuch. A więc, instalacja telefonów tekstowych. Między innymi telefon mam bezpłatny, bezpłatne rozmowy — państwo daje dotacje na pokrycie tych rachunków. Poza tym mamy wszystkie programy telewizyjne z napisami. Mówiąc o udogodnieniach, chciałbym podkreślić, iż korzystamy z tłumacza, jeżeli się zwracamy po poradę do lekarzy, a także potrzebna jest.

Jeżeli chodzi o stronę finansową, obowiązuję u nas 50-procentowa zniżka na kolei i 30-proc. samolotowa (w kraju).

— O ile się orientuje, jest pan winianinami?

— Tak, urodziłem się przy ul. Ponarskiej. Tu w 1935 roku zacząłem chodzić do szkoły specjalnej na Zwierzynku. W 1945 roku razem z rodzicami wyjechałem do Polski, gdzie zacząłem uczyć się kreslarstwa. Po ukończeniu nauki zatrudniony zostałem w biurze projektowym w Zabrzu. Potem było analogiczne biuro w Warszawie. W tym też czasie ukończyłem wydział architektury na Wydziale Architektury Kreslarstwa, a jednocześnie pełniłem funkcję sekretarza warszawskiego Klubu Sportowego dla głuchych.

— Nie znam zupełnie systemu porozumiewania się głuchoniemych, ale doskonale rozumiem, co pan mówi, śledząc uważnie za ruchem warg.

— To, że w minimalnym stopniu mogę się porozumiewać, jest zasługą mojej matki, z zawodu nauczycielki, która bardzo wytrwale uczyła mnie mowy. Oprócz polskiego znam jeszcze kilka języków — szwedzki, niemiecki, angielski, nieco litewski, które są bardzo pomocne w moich podrózkach (pasjami je lubię) oraz w pracy, pracując w biurowie Polittechniki Sztokholmskiej.

— Przekwalifikował się więc pan w Szwecji?

— Z konieczności, czyli ze względu na wzrok. Albowiem początkowo po wyjeździe do Szwecji (ja byłem tu w roku 1962) pracowałem w pięciu różnych firmach projektowych. W 1977 roku zostałem przyjęty do pracy w polittechnice jako młodszy konstruktor, gdzie przepracowałem 10 lat. Ze względu na wzrok zostałem przeniesiony do biblioteki.

— Ma pan również prawo jazdy?

— Tak. Wiele lat prowadziłem samochód. Żeby otrzymać prawo jazdy, trzeba, oczywiście, bardzo dobrze znać przepisy i najważniejsze, je nie naruszać. Wiedzy słuch nie jest konieczny.

— Jakie są pańskie odczucia w stosunku do Wilna?

— Stare miasto niedużo się zmieniło. Chodziłem uliczkami i zdawało mi się, że porucilem je zupełnie niedawno. Takie to mi wszystko bliskie. Prawda, niektóre ulice się "przesunęły", przelożono nowe, wybudowano przy nich wieżowce. Nie odnależę domów rodzinnych, jak też nie udało mi się odnaleźć grobów bliskich. Takie to życie. Tyle wody upłynęło, tylko ten sentyment do Wilna pozostał — stały, niezmienny.

Rozmawiała
Helen GŁADKOWSKA

KTO URODZIŁ SIĘ
29 SIERPNIA

Łatwo zarabia pieniądze, ale również szybko je wydaje. Aktywny, bardzo inteligentny, jest niezwykle zdolnym obserwátorem. Jest to człowiek sympatyczny. Nastrojony pokójowo, wesoły, radosny, jest energiczny i lubi wszelkiego rodzaju rozrywki i przyjemności. Małżeństwo wywiera na niego wpływ całkiem specjalny — gdyż dzięki swej niezwykłej wrażliwości silnie podpada pod wpływ żony (meza), która swą zmysłowością lub czystością działa nań niezwykle silnie.

Związki najlepsze z osobami urodzonymi w czasie od dnia 22 grudnia do dnia 21 stycznia i od dnia 20 kwietnia do dnia 21 maja.

Ma delikatny organizm.

Wady. Jego natura wykazuje nieraz zbyt mało stałości. W walkach życiowych brak mu często zarówno wytrwałości, jak i odwagi.

Ekran

LIETUWA — „Karię robi się w łóżku” (Fr., dla dorosłych) — o 12, 14, 16, 18, 20.
HELIOS — 1 sala — „Bohaterowie piekła” (USA) — o 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23 sala — „Czarna pieśń” (USA) — o 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24.
PERGALE — „Nowe Centuriony” (USA) — o 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23.
WILNIUS — „Cesar i Rosalia” (Fr., Włochy, Niemcy) — o 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23.
WINGIS — „Uliczny myślici” (USA) — o 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24.

Telewizja

PIĄTEK, 30 SIERPNIA
Wilno

7.45 — Dzień dobry 8.10 — Rozmowa 8.25 — Spiewa W. Rakauskis. 8.55 — Muzyczne stronice „Incogniti”. 9.25 — Pół godziny bez lęku. 9.55 — Okno: wiadomości ze świata 17.00 — Program CNN. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.20 — Wiadomości wieczorne (ros.) 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Spiewa „Chanteller” (San Francisco) 19.40 — Pamiętaj o sobie. 20.00 — Dobranoc. 20.30 — Panorama. 21.00 — Katolicka trybuna. 21.10 — Echo Swiatowych Igryszk Litwów. 21.25 — Labirint. Język angielski na Litwie. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Postscriptum. 23.40 — Film na świecie „Śmierć w Wenecji”.

Warszawa

10.00 — Wiadomości poranne. 10.10 — Telewizja. 10.35 — Kino telefilm. serial animowany prod. USA. 11.00 — Szkoła dla rodziców. 11.25 — Nosik. 11.45 — serial TP. 12.15 — Aktualności telewizyjne. 18.00 — Studio Łato. 18.15 — Teleexpress. 18.30 — „Bill Cosby Show” — serial prod. USA. 19.00 — M. S. w lekkiej atletyce. 19.10 — „Relax”. 20.00 — „Kapitał do kapitalu”. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Mistaczko Twin Peaks” — serial prod. USA. 21.55 — Zespół publicystyki „Zapis” przedstawia. 22.35 — „Siódemka” w „Jedynce” — francuski program satelitalny. 23.35 — Wiadomości wieczorne. 23.55 — Dziś w senacie. 24.10 — Studio sport — Tour de Pologne. 24.40 — Program rozrywkowy. 1.30 — „Bill Cosby Show” — serial prod. USA (wersja oryginalna). 1.55 — BBC — World Service. 6.30 — Poranek. 9.00 — Pre-

STUDIA PO POLSKU

UWAGA,
ABSOLWENCI

Zapisy na Polski Uniwersytet w Wilnie odbędzie się dnia 30 sierpnia o godzinie 15.00 w Wileńskiej Szkole Średniej nr 5.

Incydent w Prawieniszczach

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poinformowało, że 26 sierpnia o godz. 18 min 35 w kolonii robot pogranych w Prawieniszczach nastąpiła masowa bójka między skazanymi. W czasie incydentu dano pięć rannych, zginęli 27 osób odniosło rany. Częściowo splony po-

LAZDYNAI — „Upiór w operze” — (USA) — o 12.30, 16.30, 20.30, „Cesar i Rosalia” (Fr., Włochy, Niemcy) — o 14.30, 18.30.

TAIKA — 1 sala — „Wesele wieku” (Fr.) o 12.30, 17, 19, „Zawodowale” (Fr.) o 14.40, 21.

Videosalon — „Zawsze smoki” (Hongkong) — o 13.10, „Moja macocha z innej planety” — o 15.30, „Moja żona kontynuuje naukę” (Włochy), (dla dorosłych) — o 18.00, „Obserwacja” (USA) — o 20.30.

PLANETA — 1 sala — „W jabłuszko” (USA) — o 11.13, 15, 17, 19, 21, 23 sala — „Nieopra-

wni oszuści” (USA) — o 11.30, 14.30, 15.50, 18.20, 20.
AIDAS — „Perla” (dwie serie, Indie) — o 16, 20.45, „Ucieczka” (Fr.) — o 18.45.

DRAGUSTE — „Szalona parka” (USA) — o 12.30, 18.30, 20.30, „Obronczyca zwierząt” (Szwecja, USA) — o 14.30, 16.30.

AUSZRA — „Wróg” (dwie serie, Indie) — o 10.20, 13, 16.10, 18.50, 21.30.

TEWYNE — videosala — „Człowiek — schemat” — o 12, „Naznaczone przez śmierć” — o 14, „Policjant przedszkola” — o 16, „Młot i pieniądze” — o 18, „Klan Hollywoodu” (dla dorosłych) — o 20.

miera TV filmu fab. „Czekając na Elisabeth” 18.30 — TSN. Wydanie międzynarodowe. 18.45 — Koncert. 19.00 — Człowiek i prawo. 19.45 — Premiera TV filmu fab. „Czekając na Elisabeth”. 21.00 — Czas. 21.40 — WID przedziałka. 0.55 — Wyścig samochodowy Paryż — Moskwa — Pekin. 1.25 — TV film fab. „Kradzież”. Odc. 1.

Moskwa II
7.00 — Poranek biznesmena. 8.00 — Gimnastyka poranna. 8.20 — Kreskówka. 8.40 — Film n.p. 8.50 — TV przedstawienie dla dzieci „Księga zwierząt”. 9.30 — Kreskówka. 10.25 — TV film fab. „Być bratem”. Odc. 2. 11.30 — Program Rosyjskiej TV. 19.00 — Lekkoatletyczne mistrzostwa świata. Podczas przerwy. 20.00 — Wieści. 20.15 — Dobranoc. 21.40 — Program Rosyjskiej TV.

SOBOTA, 31 SIERPNIA
Wilno

9.00 — Wiadomości. 9.15 — Sygnał z Kłajpedy. 10.15 — Słoneczny zajacek. 11.15 — Panorama tygodnia (ros.) 11.25 — Kronika państwowa. (ros.) 11.45 — Sport. 12.25 — Z podróży po Ameryce. 12.45 — Zdrowie. 13.15 — Czerwone — miejsce, w którym nas rozstrzelano. 14.00 — Koncert. 14.25 — Nauczyciele amerykańscy z litewskich szkół. 15.00 — Gudzego bółu nie bywa. 16.00 — Mosty. 16.40 — Program białoruski. 17.00 — Okno. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 19.00 — Wiadomości wieczorne (ros.) 19.10 — Studio polskie. 19.20 — Miejsce w rodzinie. 20.05 — Dobranoc. 20.30 — Panorama. 21.00 — Orkiestra młodzieży świata. 22.00 — Film fab. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — W kinie „Łato”.

Warszawa

9.00 — „W sobotę rano” — magazyn informacyjno-gospodarczy. 9.35 — „Złarno” — program redakcji katolickiej dla dzieci i rodziców. 10.00 — Wiadomości poranne. 10.10 — Kino telefilm: Walt Disney

przedstawia. 11.25 — „Na zdrowie” — magazyn rekreacyjny. 11.45 — przyszłości nie na barykadach. 12.10 — M. S. w lekkiej atletyce — Tokio-91. 14.45 — „Z Polski rodom” — magazyn polonijny. 15.15 — „Zielona linia” — program red. rolnej. 15.30 — Pilkarska kadra czeka. 15.45 — „Siódemka” w „Jedynce” — francuski program satelitalny. 16.45 — „Air-Show” — pokazy akrobacji lotniczej. 17.45 — W kinie — „Kasieci”. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — M. S. w lekkiej atletyce — Tokio-91. 19.55 — „Z kamera wśród zwierząt”. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Trzydzięci sekund nad Tokio” — film fab. prod. USA. 21.25 — „Szutka” — film fab. 21.40 — Wiecej autorów Ernesta Brylla. 23.55 — Wiadomości wieczorne. 24.15 — Sportowa sobota. 24.40 — „Mac Gyver” (5) — serial prod. USA.

Moskwa I
6.30 — Koncert liryczny. 6.50 — Kreskówki. 7.30 — Gimnastyka rytmiczna. 8.00 — Poranek program rozrywkowy. 8.30 — TSN. 8.45 — Nasz sąd. 9.15 — Koncert. 10.30 — Burda dom proponuje. 11.00 — Jutro. 12.00 — Film fab. „Formuła miłości”. 13.30 — Lekkoatletyczne mistrzostwa świata. 15.00 — TSN. 15.15 — Film przedstawienie. A. Ostrowski — „Intrata posada”. 17.50 — Melodie ludowe. 18.00 — Panorama międzynarodowa. 18.45 — Film fab. „Laleczka”. Odc. 1 i 2. 21.00 — Czas. 21.40 — Kreskówki dla dorosłych. 21.55 — Hokej. Puchar Kanady. ZSRR — CSRF. Podczas przerwy — TSN. 0.25 — „Europa plus”. 1.25 — Film fab. „Kradzież”. Odc. 2.

Kalendarium

◆ Czwartek (29.VIII) jest 241 dniem 1991 r. Do końca roku 124 dni.
◆ Znak Zodiaku — Panna.
◆ Imieniny: Flory, Saby, Jana.
◆ Wschód Słońca — 6.17, zachód — 20.22. Długość dnia 14 godz. 05 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 29 sierpnia zachmurzenie zmienne, krótkotrwałe opady. Wiatr północno-zachodni, umiarkowany. Temperatura 18—20 stopni.
W ciągu następnych dwóch dni bez opadów. Temperatura w nocy 7—12, w dzień 17—22 stopnie.

Wyrazy głębokiego współczucia współpracownikowi Marianowi BOGDZIUŃOWI z powodu śmierci Brata wyraża zespół „Kuriera Wileńskiego”.

KURIER
Wileński

Dziennik społeczno-polityczny
Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1983 r.

Nasz adres: 232024,
Wilno, ul. Subocz 5.

Indeks 67218
Cena 10 kop.

Zam. nr 1511.
Nr rejestracji — 322.
Drukarnia „Wittis”.

Zastępca redaktora Krystyna ADAMOWICZ

TELEFONY:
Redaktor — 22-42-46, zastępcy redaktora, sekretarz odpowiedzialny — 61-38-84.
Dział: pacyfikacji i samorządu terenowego; ekonomiczny — 62-97-19; etyki, rodziny i prawa; szkolnictwa i młodzieży; literatury i sztuki; telefonów i sportu — 61-71-25; życia politycznego; listów, życia wsi; korespondentów — 22-37-38; stołeczny oraz aktualności; handlu, usług i komunikacji — 61-15-16.
Fax — 22-42-46.

ZYSK, KONTAKTY, POWODZENIE
— TO W „KURIERZE”
OGŁOSZENIE.

Biuro ogłoszeń i reklamy (przy ul. Subocz 5) czynne jest codziennie w godz. 9-17 w dniach pracy. Tel. 61-68-81.